

Socialdepartementet

s.remissvar@regeringskansliet.se

s.sof@regeringskansliet.se

Synpunkter på remissen – Översyn av insatser enligt LSS och assistansersättningen (SOU 2018:88)

Ert diarienummer S2019/00088/SOF

Sammanfattningsvis anser Inspektionen för vård och omsorg (IVO), att förslagen i utredningen bör kunna bidra till det avsedda syftet; att uppnå mer ändamålsenliga insatser i LSS. Lagstiftningens ursprungliga målsättning med att främja jämlikhet i levnadsvillkor och full delaktighet i samhällslivet kvarstår samt vikten av att bostäder med särskild service inte samlas i ett visst område för att inte återskapa isolerade institutionslika miljöer. IVO anser det positivt att den nu föreslagna lagen kommer att vara indelad i kapitel och att innehåll, syfte, mål och ansvar blir tydligare. Det är även positivt att den nuvarande insatsen avlösarservice i hemmet (9 § 5p. LSS) föreslås benämnas endast avlösarservice, vilket innebär att insatser kan ges på fler platser än enbart i bostaden.

IVO har vidare synpunkter på utredningen i följande avsnitt.

13.4.3 Utredningens överväganden

Utredningen föreslår att det ska krävas tillstånd för att bedriva verksamhet med personlig service och boendestöd. IVO har inga synpunkter på förslaget men påtalar vikten av att det införs övergångsbestämmelser.

Utredningen föreslår att regeringen bör ge IVO i uppdrag att utreda om frekvenstillsyn kan medföra positiva effekter för kvaliteten i gruppboendestäder enligt LSS och i så fall hur och med vilken frekvens den bör genomföras.

Utredningen argumenterar utifrån att frekvenstillsyn är ett viktigt komplement till riskbaserad tillsyn. Utredningen menar även att regeringens argument för att införa frekvenstillsyn för barn, att säkerställa trygghet och säkerhet för de som vistas i verksamheten, också kan ha betydelse när det gäller gruppboendestäder för personer med kognitiva funktionsnedsättningar. IVO delar utredningens bedömning att även vuxna personer som bor i gruppboendestad är en särskilt utsatt grupp. Samtidigt anser IVO att frekvenstillsyn skulle kunna binda upp en stor del av myndighetens resurser. Frekvenstillsyn är kostsam och

inte den mest effektiva tillsynsmetoden. Den är inte heller optimal för att fånga risker och därmed ge störst effekt för brukare.

IVO arbetar aktivt med att utveckla metoder för riskbaserad tillsyn. Detta för att IVO ska lägga resurser där de bäst behövs och där IVO får störst genomslag. IVO vill framföra att IVO inom ramen för ett regeringsuppdrag (regleringsbrev för budgetår 2020 avseende Inspektionen för vård och omsorg, socialdepartementet 2010-12-19) har analyserat vad som främst utmärker kvaliteten för brukare som har personlig assistans och hur denna påverkas när assistansanordnare bedriver oseriös verksamhet. I IVO:s rapport "Förslag till åtgärder gällande oseriösa assistansanordnare" (art.nr IVO 2020-11) lämnas förslag på författningsändringar i syfte att ge myndigheten bättre förutsättningar att säkerställa kvaliteten för brukare genom snabbare, enklare och mer träffsäkert identifiera oseriösa verksamheter. Rapporten framhåller att IVO behöver utveckla samarbetet med andra myndigheter och även ändra interna arbetssätt och utredningsmetoder så att myndigheten arbetar mindre manuellt och mer databaserat. Detta är nödvändigt för att IVO ska öka sin förmåga för att förutse risker, identifiera avvikelser och vidta åtgärder i verksamheter med störst risk för bristande kvalitet.

17.4.3 Statens kostnader minskar bland annat till följd av differentierad ersättning för assistansersättning

Utredningen bedömer att de olika uppdragen kan anses ligga inom ramen för berörda myndigheters ordinarie verksamhet och därmed också inom ramen för det som är finansierat via ordinarie anslag. Utredningen föreslår att berörda myndigheter ska tillföras 20 miljoner kr som en engångssumma. Utredningen avstår dock från att föreslå hur dessa tillfälliga förstärkningar bör fördelas mellan myndigheterna.

Utredningen tar, beträffande IVO endast upp de eventuella kostnader som avser förslaget om att utreda behovet av frekvenstillsyn. Utredningen lyfter inte de kostnader som kan uppstå för IVO utifrån förslaget om utökade tillståndsplikter. Eftersom det i lagförslaget saknas övergångsbestämmelser, anser IVO att det inte går att ta ställning till om, eller i vilken omfattning förslaget kan komma att innebära ökade kostnader för IVO.

18.1 Förslaget till lag om stöd och service till vissa personer med funktionsnedsättning

IVO kan konstatera att det i författningsförslaget saknas övergångsbestämmelser avseende de privata aktörer som idag har tillstånd för ledsagarservice. IVO anser att det är av vikt att det tas fram övergångsbestämmelser även i denna del eftersom IVO kommer att behöva utfärda nya tillstånd för dessa aktörer.

I utredningen föreslås att ledsagarservice inte längre ska vara en egen insats i den nya lagen men att det ska anses ingå i de nya insatserna personlig service och boendestöd. Av övergångsbestämmelserna framgår att ett beslut om ledsagarservice ska anses vara ett beslut om personlig service och boendestöd när den nya lagen träder i kraft. För att de enskilda som har ett beslut om ledsagarservice konverteras således beslutet och fortsätter att gälla inom ramen för de nya insatserna.

IVO finner att detta är mer komplicerat när det kommer till enskilda aktörer som idag har tillstånd för att ge insatser i form av ledsagarservice. Eftersom denna insats ersätts med två nya insatser kommer tillstånden inte att kunna konverteras på det sätt som utredningen föreslår för enskilda som har beslut om en insats. Av utredningen framgår att de nya insatserna i och för sig innefattar det som idag anses ingå i ledsagarservice, men samtidigt framgår att de nya insatserna är tänkta att kunna ge ett bredare stöd. Utöver ledsagning ska insatserna kunna omfatta praktisk hjälp i hemmet, stöd vid föräldraskap och annat motsvarande stöd. Detta medför enligt IVO att nya tillstånd behöver utformas, vilket också medför att en ny övergångsbestämmelse behöver införas i lagen, vilket skulle ge de privata aktörerna en viss tid att inkomma med en ny ansökan.

IVO har i övrigt inga synpunkter på utredningens förslag.

Beslut i detta ärende har fattats av generaldirektören Sofia Wallström. I den slutliga handläggningen har avdelningscheferna Patrick Barringer, Anna Sundberg, Michael Philipsson, Sabina Wikgren Orstam och Daniel Lilja deltagit. Inspektören Ulrika Persgaard har varit föredragande.

För Inspektionen för vård och omsorg

Sofia Wallström

Ulrika Persgaard